

ابن سینا

روانشناسی محیطی تحوّلات جدید

شیف
جورج رابرتین
لوسیلا گامز

ترجمه

دکتر امیررضا کریمی آذری

استادیار دانشکده هنر و معماری دانشگاه گیلان

مهندس رضا پرویزی

هیات علمی موسسه آموزش عالی دیلمان

انتشارات دانشگاه گیلان

۱۳۹۶

دانشگاه گیلان

۱۳۵۳-۱۹۷۴

شابک: ۶-۱۶۰-۱۵۳-۶۰۰-۹۷۸

عنوان و نام پدیدآور	: روانشناسی محیطی: تحولات جدید / تألیف، ویراستار، جورج والتین، لوسیلا گامز؛ ترجمه امیررضا کریمی آذری، رضا پرویزی
مشخصات نشر	: رشت: دانشگاه گیلان، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۳۳۳ ص.: جدول
شابک	: ۶-۱۶۰-۱۵۳-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: Environmental Psychology: new developments, 2010 عنوان اصلی:
موضوع	: روان شناسی محیط زیست
موضوع	: Environmental psychology :
شناسه افزوده	: گامز، لوسیلا
شناسه افزوده	: Gamez, Lucila :
شناسه افزوده	: والتین، جورج، ۱۹۶۴ - م.
شناسه افزوده	: Valentin, Jorge :
شناسه افزوده	: کریمی آذری، امیر رضا، ۱۳۵۶ -، مترجم
شناسه افزوده	: پرویزی، رضا، ۱۳۵۶ -، مترجم
شناسه افزوده	: دانشگاه گیلان. انتشارات
بندی	: ۹ ۱۳۹۶ / BFr۵۳
رده بندی	: ۱۵۵/۹
شماره ثبت ملی	: ۴۸۶۷۸۷

آرشیو چاپ و انتشارات دانشگاه گیلان

نام کتاب	: روانشناسی محیطی: تحولات جدید
مؤلفان	: جورج والتین، لوسیلا گامز
مترجمان	: دکتر امیررضا کریمی آذری، مهندس رضا پرویزی
ویراستار علمی	: دکتر مهرناز مولوی
ویراستار ادبی	: صفورا سادات رشیدی
نوبت چاپ	: اول، ۱۳۹۶
ناشر	: انتشارات دانشگاه گیلان
شمارگان	: ۱۰۰۰ جلد
قیمت	: ۲۵۰۰۰ ریال

* هر گونه چاپ و تکثیر فقط در اختیار انتشارات دانشگاه گیلان است.*

فهرست مطالب

- پیشگفتار ت
- فصل ۱: کاربرست نظریات و چارچوب‌های روانشناسی محیطی در طراحی مراقبت بهداشتی مبتنی بر شواهد ۱
- نویسندگان: دباپوتی پاتی و پائول باراخ.
- فصل ۲: فضاهای کاری فیزیکی معاصر، بازنگری پژوهش‌ها، گرایش‌ها و مفاهیم رایج برای کاوش‌های آینده در روانشناسی محیطی ۵۱
- نویسندگان: وریا اسپیی واک، دیوید آشکا و استویل روجن برگ.
- فصل ۳: ابعاد روانشناختی پایداری ۸۷
- نویسنده: ویکتور کورال و ریکو.
- فصل ۴: مباحث رایج در خصوص پیرجهت‌گیری فضایی انسان: چگونگی تعامل و درهم‌کنش نشانه‌های هندسی و حیرم‌دسم ۱۲۳
- نویسندگان: آندره آبوچو، لوسیانو بیکوچر، الوندرو کافو و جولینو یولانچینی.
- فصل ۵: انگیزه‌های روانشناختی جامعه‌شناختی و آرآیندهای خودتنظیمی که موجب فعالسازی رفتارهای مسئولانه در قبال محیط زیست ۱۴۵
- نویسندگان: رنادر هرناندز، کارمن تابرنرو، ارنستو سوارز.
- فصل ۶: یادگیری محیطی و تفاوت‌های جنسیتی ۱۶۹
- نویسنده: امانوئل کلوجیا.
- فصل ۷: خانه روانشناختی و رابط بین متغیرهای فردی و ویژگی‌های ساختاری در ساختمان خانه‌ها: شامل دو مطالعه تجربی ۲۱۱
- نویسنده: الویرا چیکوگانی.
- فصل ۸: آسیب‌شناسی روانی به‌عنوان اختلالات ناشی از کار ۲۳۵
- نویسندگان: رومئو لوجیانو، تیساتو سیلویا، گویانتری امانوئل، پلیرتا لوپسا، دال پونته سیلویا، ریولفی آندریا، گوئیو ایسوتا، پرلینی لونجی.

فصل ۹: فراتر از منظر خدمات‌رسانی: چگونگی تأثیرگذاری خدمات‌رسانی اجتماعی،
نمادین و ترمیمی بر رفتار مصرف‌کننده..... ۲۵۷
نویسندگان: مارک رزنیام و کارولین مسیا.

فصل ۱۰: پیش‌بینی ترس واقعی و محسوس از جرم با استفاده از متغیرهای انفرادی و
محیطی: تحلیل سطحی..... ۲۷۹
نویسندگان: سیلویا روسو، آلسیو وینو و میشل روکاتو.

فصل ۱۱: توسعه و تحول آینده نظریات در حوزه روانشناسی محیطی: نقش
روانشناسان محیطی به‌عنوان پژوهشگر و متخصص عمل‌گرا..... ۲۹۹
نویسنده: اندره آس نیلسون.

فصل ۱۲: راه به بین ولوئیت چشم‌انداز و سلامتی بخشی ادراک‌شده؛ گرایش‌های رایج
پژوهش و پیشنهاد برای راه‌های لالعات آینده..... ۳۰۹
نویسندگان: ام.دی. ولار، ام.اس. نیت و سی.ام. هاگرهال.

فصل ۱۳: سطوح متفاوت هویت ملی: از قلمرو واقعی تا طبقه‌بندی اجتماعی..... ۳۱۹
نویسندگان: استفانو تارتاگلیا و جیارا رولر.

فصل ۱۴: تغییرات محیطی و اثرات روانشناختی..... ۳۲۹
نویسنده: ویوانیتیکت هاوس.

پیشگفتار

در کتاب تحولات نوین در عرصه روانشناسی محیطی، عمده نتایج و پژوهشی در خصوص پیشرفت‌هایی در عرصه روانشناسی محیطی ارائه شده‌است. در این کتاب هر یک از فصل‌ها به‌دقت به گونه‌ای برگزیده شده‌اند که پیشرفت‌های چشمگیر در طیف وسیع ارائه شود.

فصل اول - روانشناسی محیطی، بنیان دانش مهمی را در راستای تحول و توسعه در مطالعات محیط و رفتار^۱، در دهه ۱۹۶۰ فراهم آورده است. هدف اصلی آن پیوند بین پژوهش‌های طراحی محیطی و کارکرد (روش) طراحی بوده است.

نیاز ادراک‌شده به رشته‌ای جدید را، می‌توان به دغدغه‌های موجود در خصوص انزوای طراحان از استفاده کنندگان، ساختمان‌ها نسبت داد. با این وجود، در طول دهه‌های متمادی، محیط و رفتار نقش و تأثیر اندکی بر کارکرد طراحی داشته است و منتهی به اضطراب و تشویق در میان روانشناسان محیطی^۲، شمشندان محیط و رفتار پیرامون بهره‌مندی از پژوهش‌ها شده است. رویدادهای رخ داده در صنعت، مراتب بهداشتی آمریکا در دهه ۱۹۹۰ به روند تحولات در رابطه با پژوهش طراحی شتاب برداشتند. در گزارش مؤسسه پزشکی^۳ میزان مرگ‌ومیر قابل پیشگیری در بیمارستان‌های آمریکا مورد تأکید قرار گرفت. به طور کلی اذعان شد که ریسک و مخاطرات ناشی از آسیب‌ها و جراحات مرتبط با مراقبت بهداشتی، برآمده از معضلات دست‌اندرکاران امور است. همچنین، شواهد و قرائن قابل توجهی وجود داشته‌اند، دال بر اینکه طراحی محیط‌های فیزیکی بیمارستان‌ها در خطاهای پزشکی و درمانی، افزایش میزان عفونت و جراحات ناشی از افتادن و سقوط، کندی روند بهبود بیماران و افزایش ترک بستر بیمارستان بی‌تأثیر نیست. با این تفاسیر، عمده توجهات در صنایع مراقبت بهداشتی، به تدریج معطوف به بازسازی طراحی‌ها و اثربخشی آن‌ها برای بیمارستان‌ها شدند. بیش از پیش احساس می‌شد که راه‌کار ردی نوین در بهینه‌سازی کیفیت مراقبت بهداشتی از حیث محدودیت‌های مالی، قانونی و فرهنگی باید در دستور کار قرار گیرد. روش پزشکی مبتنی بر شواهد^۴ الهام‌بخش طراحی مراقبت بهداشتی^۵ منتهی به خود به طراحی مبتنی بر شواهد^۶ منتهی شد.

در دهه‌ای که سپری شد، اصول، چارچوب، نظریات و روش‌های روانشناسی محیطی نقش بی‌بدیل در فرآیند طراحی مبتنی بر شواهد ایفا کرده‌اند. در واقع، نوعی روش ساختار یافته و اصولی

1. Environment and Behavior
2. Institute of Medicine
3. Evidence-Based Medicine
4. Evidence-Based Design

را برای بررسی تطبیقی خواهد، بازنمایی اطلاعات و شناسایی شکاف‌های دانش فراهم آورده‌اند که با کمک آن انجام پژوهش‌های بیشتر برای فراهم‌ساختن پشتوانه در حمایت از تصمیم‌گیری‌های طراحی میسر شده است. در پژوهش‌های به عمل آمده، همواره نیاز به تغییر و دگرگونی در روش‌های طراحی و توسعه مکانی در راستای یکپارچه‌سازی مفاهیم ایمنی و سلامت بیماران در طراحی، اشاره شده است. در این فصل از کتاب به تشریح کاربردهای روانشناسی محیطی در طراحی و مراقبت بهداشتی مبتنی بر شواهد خواهیم پرداخت. بدین منظور تحول و دگرگونی در طراحی بیمارستان‌ها با بهره‌گیری از روش‌های روانشناسی محیطی را نیز مد نظر قرار خواهیم داد.

فصل ۲- در این مقاله بازنگری جامعی در خصوص ادبیات تحقیق روانشناسی محیطی، به‌ویژه در ارتباط با محیط‌های کار فیزیکی ارائه خواهد شد. علاوه بر بازنگری ادبیات تحقیقات گذشته، به جریان‌ها، معیارهای که بر محیط کاری تأثیرگذار بوده‌اند، مانند: توزیع کار و دور کاری، حرکت به سوی محیط‌های کاری دیجیتال، نیاز به فضاهای اداری منعطف، ساختمان سبز و سازگار با محیط زیست و اهمیت زایش‌ناوری در محیط کار، شرایط و ملزومات گواهینامه LEED اشاره خواهیم کرد. آن‌گاه به بحث و بررسی چگونگی تأثیرگذاری این جریان‌ها در ارتباط با تحقیقاتی که در گذشته در این حوزه صورت گرفته، خواهیم پرداخت. پژوهش‌های صورت گرفته در رشته‌های مرتبط (معماری) برای تبیین دقیق‌تر مفاهیم یکپارچه‌سازی دیدگاه‌های بین رشته‌ای مورد استفاده قرار خواهند گرفت. در خاتمه در خصوص چگونگی استفاده بهینه از روانشناسی محیطی با توجه به تغییر و تحولات در محیط‌های کاری نتیجه‌گیری‌هایی را انجام داده و سوالات تحقیق برای کن‌کاش و کاوش در آینده را ارائه خواهیم کرد.

فصل ۳- چند سالی است که هواداران روش توسعه پایدار^۱ چهار سطح تأثیرگذاری سبک‌های زندگی پایدار^۲ بر رفاه و آسودگی مردم را برشمرده‌اند. بر همین اساس، تصور بر آن بود که جامعه پایدار تأثیرات مثبت بر شرایط اکولوژیکی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی نهادی در زندگی افراد خواهد داشت. به تازگی، شماری از نهادهای دولتی و اجتماعی، بعد روان‌ساختی^۳ این فهرست افزوده‌اند. این دولت‌ها و نهادها پیشنهاد کرده‌اند که آسودگی روانی باید در زمره پیامدهای مثبت پایداری قرار گیرد. اخیراً در تحقیقات صورت گرفته در حوزه روانشناسی محیطی، بر این مسأله تأکید شده است افرادی که حامی و پشتیبان محیط‌زیست هستند، شادکام‌تر و خوشبخت‌ترند. علاوه بر آن، به بازیابی روانشناختی (بازیابی توانمندی‌های روانشناسی و سلامت از دست رفته) از زندگی در شرایط و محیط‌های پایدار برمی‌آیند.

مضاف بر آن، پایداری، به گونه‌ای که به شکل رفتارهای حمایتی- زیست محیطی نمود یافته است، نه تنها در ارتباط با پیامدهای روانشناختی آن‌ها است، بلکه در ارتباط با پیشایندهای روانشناختی سبک‌های زندگی پایا می‌باشد. بیش از ۴۰ سال پژوهش و تحقیق نشان داده است که SLS با عامل‌های تعیین‌کننده شناختی و عاطفی رفتار قابل پیش‌بینی هستند. در این مبحث، نویسندگان به بازنگری مطالعات و دیدگاه‌های رایج حول ابعاد روانشناختی پایداری پرداخته‌اند. ایده اصلی بحث این است که روانشناسی انسانی (یعنی رفتارها و گرایش‌های مخرب زیست‌محیطی) دلیل اصلی بحران‌های جاری در عرصه اکولوژی می‌باشد، اما در عین حال راهکار و برون‌رفت از ماجرا را باید در رفتار انسان جست‌وجو کرد. با این تفاسیر، به‌منظور موفقیت در مداخلات لازم است که عامل‌های تعیین‌کننده روانشناختی، رفتارهای شفاف‌بخش و همچنین پیامدهای مثبت و تبیط با رفتارهای پایدار مدنظر قرار گیرند. متعاقباً، به دلایل تحلیلی، نویسندگان؛ ۱- پیشایندهای روانشناختی، ۲- پیامدهای روانشناختی و ۳- رفتارهای پایدار را شناسایی و تعریف نمودند. این سه سطح به‌طور گسترده در حوزه روانشناسی محیطی و دیگر حوزه‌های مرتبط، زیر ذره‌بین علمی بوده‌اند. پیشایندهای روانشناختی در اقدامات پایدار عبارتند از ابعادی از قبیل: عواطف محیطی، پایداری به تنوع و گوناگونی، دیدگاه‌های جهانی در خصوص اکولوژی، سوگیری‌های آینده، ارزش‌ها و هنجارهای حامی محیط زیست، شایستگی‌ها و توانمندی‌های حمایت از محیط‌زیست. پیامدهای روانشناختی پایداری عبارتند از: زندگی و شادکامی ذهنی و بازیابی روانشناختی. اما در عین حال لازم است که چند بعد مثبت به اضافه سبب افزوده شوند. در عوض رفتارهای پایدار دربرگیرنده رفتارهای عادلانه و نوع‌دوستانه حامی محیط زیست می‌باشند، که به دنبال آن‌ها حفظ محیط اجتماعی و فیزیکی رخ خواهد داد. بنابراین، در این فصل بر این ایده تأکید می‌شود که روانشناسی یکی از اجزای کلیدی پایایی است. از زمانی که معادل زیست‌محیطی برآمده از محرک‌های انسانی (یعنی انگیزه برای استثمار و به یغما بردن محیط زیست) و توانایی‌های انسانی (هوش انسان و توانایی استثمار و بهره‌کشی منابع طبیعی) تصور شد، بسیاری از مولفه‌های مهم برای برون‌رفت از این معضل، مکاشفه روانشناسی انسانی در ۳ سطح فوق‌تر رده است. علاوه بر آن، چگونگی تبدیل توانمندی‌های انسان (عواطف، شایستگی، مشورت، پیش‌بینی و غیره) به‌عنوان راه حلی برای معضلات زیست‌محیطی نیز مدنظر بوده است.

فصل چهارم- شخصی را در نظر بگیرید که وارد اتاقی می‌شود. توجه‌اش به یک شی، دقیقاً

یک گوی قرمز رنگ که در گوشه اتاق قرار گرفته، جلب شده است. دیوارها به رنگ خاکستری روشن هستند. گوشه‌های اتاق شبیه به هم هستند و گوشه‌ای که گوی در آن قرار گرفته است از دو دیوار دارای طول متفاوت تشکیل شده است. از شرکت‌کننده خواسته می‌شود تا با کمک دستیاری پژوهش چشمان خود را ببندد و برای مدتی در امتداد محورهای عمودی به دور خود بچرخد (این

پروسه موجب سردرگمی میشود). در این میان، تمام گوشه‌ها با چهار جعبه آبی یکسان پوشیده شده است. بنابراین، فرد نمی‌تواند دقیقاً ببیند گوی قرمز کجا قرار گرفته است. در نتیجه، از او خواسته می‌شود تا چشمان خود را باز کند و گوشه‌ای را که گوی در آنجا قرار گرفته است انتخاب کند.

معمولاً افراد می‌توانند به جعبه‌ای که گوی در آن است برسند و یا به گوشه مقابل آن، زیرا این گوشه دارای ویژگی‌های مکانی مشابه با گوشه درست است. با تکرار روش مشابه با تعداد زیادی از شرکت‌کنندگان، نویسندگان تحقیق نشان خواهند داد که حدود نیمی از آن‌ها گوشه درست را انتخاب خواهند کرد و نیمی دیگر گوشه مقابل را انتخاب خواهند کرد.

در صورتی که نویسندگان تحقیق می‌توانستند توضیح دهند که چگونه گوشه درست را انتخاب کرده‌اند، به یاری پاسخ می‌دادند که «به طور تصادفی در اتاق جست‌وجو کرده‌ام». همچنین تعدادی از آن‌ها پاسخ می‌دادند که جست‌وجوی آن‌ها تابع این واقعیت بوده است که ضلع راست گوی، بلند و ضلع چپ آن کوتاه می‌باشد. فرض می‌کنیم که چند شرکت‌کننده دیگر وارد همان اتاق شده‌اند که تا حدودی متفاوت است. دیوار کوتاه در قسمت چپ گوی (هدف) آبی رنگ است در حالی که دیوار دیگر گوی‌ها دارای رنگ ناکسیتی روشن می‌باشد. وجود دیواری به رنگی متفاوت ابهام در پی بردن به گوشه درست را برطرف می‌کند. همانند اتاق قبلی، داده‌های تجربی تأیید کرده‌اند که تقریباً همه شرکت‌کنندگان بی‌درنگ گوشه درست را انتخاب کرده بودند. باز هم فرض می‌کنیم که از شرکت‌کنندگان خواسته شده است تا تعیین کنند که چگونه این کار را انجام داده‌اند. همه آن‌ها پاسخ دادند که گوی را در فاصله نزدیک به دیوار آبی رنگ و یا دقیق‌تر در سمت راست دیوار آبی رنگ دیده‌اند. فقط تعداد اندکی از آن‌ها اعلام کرده‌اند که به نظر مستطیل شکل بود و گوی در گوشه دارای دیوار کوتاه در قسمت چپ و دیوار بلند در طرف راست نزدیک به دیوار آبی واقع شده بود». زمانی که چیدمان و منظر به‌طور متعادل در اتاق نشان داده شدند، شرکت‌کنندگان توضیحاتی را بر اساس استفاده از اطلاعات منظر گزارش دادند و به نظر می‌رسد که اطلاعات چیدمان را حذف کرده بودند. چرا آن اتفاق افتاد؟ در این فصل، ریسندگان تلاش خواهند کرد تا پاسخی برای این سؤال بیابند و به طور کلی در مورد روشی که انسان به جهت و سمت‌وسوی خود را با توجه به اطلاعات مکانی، به‌طور اساسی در می‌یابد بحث و بررسی نمایند.

فصل پنجم - اغلب بررسی‌های این تحقیق متمرکز بر تشریح آن دسته از رفتارهای خاص زیست‌محیطی می‌باشند که ریشه در چشم‌انداز انگیزشی دارند. در نتیجه افزایش علاقه‌مندی به روانشناسی محیطی در طول سالیان اخیر، شمار زیادی از محققین بیش از پیش تلاش کرده‌اند تا

متغیرهای پیش‌بینی‌کننده رفتار مسئولانه در برابر محیط^۱ را شناسایی نمایند. در این فصل روش‌های نظری متفاوت - انگیزه‌ها و فرآیندهای خودتنظیمی - در تحقیق و مطالعه در خصوص انگیزش رفتارهای مسئولانه در برابر محیط مدنظر بوده است. نخست، نویسندگان منظر انگیزه‌ها را بررسی خواهند کرد. زمانی که شخصی درگیر شکل خاصی از رفتار می‌شود، رضایت‌مندی حاصل در ارتباط با علاقه‌مندی شخصی به رفتار خواهد بود؛ انگیزش ذاتی می‌تواند در ارتباط با نوع دوستی باشد، از این حیث که این اقدامات به‌طور آزادانه توسط فرد صورت گرفته مقدار معین کاری را شامل شده اما در عین حال میزان بالایی رضایت‌مندی شخصی را فراهم می‌آورند. نظریه خودمختاری (خودتعیین‌گری) پیشنهاد می‌کند که این نیازهای روانشناختی در ارتباط با انگیزشند (Deci & Ryan, 2000). انگیزش بیرونی به کسب نوعی تقویت یا بازشناسی اجتماعی از قبیل موفقیت اقتصادی، تصویر خوب یا شهرت و اعتبار خوب اشاره دارد.

ثانیاً، نویسندگان به فرآیندهای خودتنظیمی دخیل در رفتارهای مسئولانه در برابر محیط خواهند پرداخت. در میان سازوکارهای متفاوت خودتنظیمی، خودکارآمدی بهترین عامل پیش‌بینی‌کننده کنش‌هاست. خودکارآمدی به توانمندی خویش در پیشبرد مجموعه اقدامات و کنش‌های لازم در راستای سازگاری، انصاف با شرایط خاصی در آینده‌ای نزدیک تعریف نمود (Bandura, 1997, 2000). با این تفاسیر، خودکارآمدی نوعی سازوکار خودتنظیمی محسوب می‌شود که مجموعه اقدامات و کنش‌های لازم برای حداکثر تلاش، پشتکار و دستیابی به نتایج پیش‌بینی شده را برمی‌انگیزد. با این وجود، خودکارآمدی به بهای عمل نمی‌کند؛ انگیزش با رابطه بین این توجیه شناختی از توانایی و شرایط، حالت عاطفی و بهای متغیرهای شخصیت از قبیل منبع کنترل با ارزش‌ها تشریح می‌شود. ثالثاً، پس از بازنگری این نظریات انگیزش در مورد رفتارهای مسئولانه در برابر محیط، در این فصل نتایج تحقیقی ارائه خواهد شد که در آن تعداد ۱۴۸۷ نفر در یکی از ایالت‌های جنوبی اسپانیا پرسشنامه‌ای پیرامون انگیزش خود برای شرکت در رفتارهای خاصی برای جداسازی آشغال در منازل و همچنین تأثیر سازوکارهای خودتنظیمی را تکمیل نمودند.

فصل ششم - در چند تحقیق تلاش شده است تا ابعاد متفاوت یادگیری زیست‌محیطی تبیین شود. بدین منظور ابتدا بر انواع گوناگون یادگیری زیست‌محیطی تأکید شد. منابع زیست‌محیطی از نظر کیفی متفاوت از یکدیگر می‌باشند. بازنمایی‌های درونی حاصل در مورد محیط زیست و همچنین راهبردها و توانایی‌های سوگیری مکانی بر یکدیگر تأثیر گذاشته و به نوبه خود تحت تأثیر

حافظه کاری بصری- مکانی و تفاوت‌های جنسیتی می‌باشند. در ۵ بخش همه این ابعاد بحث و بررسی خواهند شد. در بخش اول به تشریح منابع متفاوت یادگیری محیطی پرداخته خواهد شد. در بخش دوم به تبیین انواع متفاوت دانش مکانی در ارتباط با انواع متفاوت یادگیری محیطی پرداخته خواهد شد. آن‌گاه در بخش سوم نقش حافظه کاری بصری - مکانی در یادگیری محیطی و توانایی‌های سوگیری مکانی نشان داده خواهد شد، هر چه میزان فراخنای (بازه یا مدت زمان) حافظه کاری بصری مکانی بیشتر باشد، یادگیری محیطی بهتر خواهد بود. در بخش پایانی به بحث و بررسی در خصوص تفاوت‌های جنسیتی در یادگیری محیطی و توانایی‌های سوگیری مکانی خواهیم پرداخت. در واقع نشان خواهیم داد که راهبردهای متفاوت یادگیری محیطی مسئول تفاوت در توانایی‌های سوگیری مکانی بوده و بازنمایی متفاوتی از محیط را ارائه می‌کنند. ادعای مبنی بر اینکه مردان از چشم‌انداز جهانی به محیط نزدیک می‌شوند در حالی که زنان به ویژگی‌های محلی تأکید دارند، نشان داده خواهد شد.

فصل هفتم- مفهوم روانشناسی^۱ برای تشریح انگیزه‌های مطرح شد که محرک آن نیاز فرد به پی بردن به حس خود در ارتباط با وضعیت فیزیکی است (Simon & et al, 2002). مفهوم خانه روانشناسی (PH) شامل مزاج‌های شناختی، عاطفی و رفتاری است. خانه روانشناختی به‌عنوان یک متغیر تلقی می‌شود که پیامدهای مثبت برای هویت و آرامش افراد را به دنبال دارد. مطالعات پژوهشی حامی تأثیرات مثبت PH بر افرادی که نمرات بالاتری کسب می‌کنند کارکرد روانشناختی مثبت بیشتری را گزارش داده و زنان و تلاش بیشتری را برای تصاحب یک مکان از خود نشان می‌دهند (Simon & et al, 2002). در این فصل نتایج حاصل از دو مطالعه که به بررسی خانه روانشناختی (PH) در ایتالیا پرداخته‌اند، ارائه خواهد شد. در تحقیق نخست به بررسی نسخه ایتالیایی مقیاس خانه روانشناختی بر روی نمونه‌ای متشکل از ۲۵۱ فرد بزرگسال پرداخته - شد. تفاوت‌ها با توجه به متغیرهای اجتماعی جمعیت شناختی و روانی با رضایتمندی از زندگی مورد ارزیابی قرار گرفتند. نتایج به‌دست‌آمده نشان داده‌اند که PH در میان زنان و مالکین خانه بیشتر است. PH نقش مثبت در رضایتمندی از زندگی دارد.

در تحقیق دوم ۳۱۳ نفر حضور داشته‌اند و هدف آن آزمون مقیاس PH از طریق بررسی تفاوت‌ها با توجه به متغیرهای اجتماعی جمعیت شناختی و مشخصه‌های ساختاری ساخت منزل و همچنین ارزیابی نقش آن در تشریح نیت رفتاری افراد در خصوص نوع خاص سکونت(محل اقامت) و منازل پایا (اکولوژیکی) بوده است. نتایج حاصل‌شده در مورد تفاوت‌های PH براساس متغیرهای

اجتماعی جمعیت شناختی بوده‌اند؛ با این وجود، PH با هدف خرید منزل پایا در ارتباط نبوده است.

فصل هشتم - هدف: این فصل ویژگی‌ها و شرایط آن دسته از محیط‌های کاری را که احتمال بروز اختلالات روانی در آن‌ها زیاد است تشریح می‌کند.

همچنین هدف دیگر گزارش تکامل بالینی برخی موارد آسیب‌شناسی روانی مرتبط با کار پس از یک بازه زمانی حداقل ۱۲ ماه پس از تشخیص اولیه می‌باشد.

مواد و روش‌ها: بین سال‌های ۲۰۰۴ تا ۲۰۰۸، بیش از ۳۰۰ کارمند در مرکز پزشکی حرفه‌ای حضور پیدا کردند که اغلب آن‌ها دچار اختلالات روانی بودند و این اختلالات را به عوارض منفی کار نسبت می‌دادند. همه بیماران ابتدا یک جلسه مشاوره با کاردرمانگر را می‌گذراندند که معطوف به ویژگی‌های محیطی و ارتباطی محل کارشان بود. مشاوره دوم با یک روانشناس، ارزیابی بالینی را ارائه کرده و آزمون‌های روانشناختی متعدد اجرا شدند، به عنوان مثال، پرسشنامه چند مرحله‌ای شخصیت مینه‌سوتا (MMPI-2)، آزمون وارنگ و پرسشنامه سلامت عمومی. برخی از بیمارانی که دارای نشانگان اختلالات روانشناختی - روان پریشی مرتبط با قلدری و اذیت تشخیص داده شده بودند، پس از ۱۲ ماه از تشخیص بالی، آموذسازی شرایط بالینی فعلی و همچنین شرایط کاری آن‌ها مورد مصاحبه قرار گرفتند.

نتایج: داده‌های ما شواهدی را ارائه می‌کنند که تعداد قابل توجهی از کارکنان اختلالات روانی مرتبط با کار داشته‌اند. حمایت روانشناختی و بهبود در محیط کاری فواید قابل توجهی برای این کارکنان دارند. بسیاری از بیماران دچار اختلالات روانشناختی و روان پریشی مرتبط با قلدری، پس از گذشت ۱۲ ماه، بهبود در کیفیت شرایط کاری و سلامت ذهنی را گزارش داده‌اند.

نتیجه‌گیری: فراوانی اختلالات آسیب روانی مرتبط با شرایط شغلی در بسیاری از کشورهای صنعتی رو به افزایش است. بهبودهای در سازماندهی کار همراه با حمایت‌های روانشناختی می‌تواند منجر به نتایج امیدبخشی از حیث برطرف ساختن این اختلالات از دیدگاه بالینی گردد.

فصل نهم - در این فصل به تبیین مقاله بیتنر (۱۹۹۲) پرداخته خواهد شد. او در مقاله‌اش اصطلاح «محیط فیزیکی خدمات» را در رشته‌های بازاریابی و روانشناسی محیطی مطرح کرد. وی در وهله نخست این اصطلاح را برای محرک‌های عینی فیزیکی در نظر گرفت که تحت کنترل مدیران بوده و هم بر مشتری و هم کارکنان در محیط‌های خاص مصرف، تأثیر گذارند. پس از آن پژوهشگران دیگر بازاریابی فراتر از قلمرو فیزیکی محیط ساخته شده برای محرک‌های مشاهده شده در قلمروهایی را در نظر داشته‌اند که همواره خارج از کنترل مدیران می‌باشد. این قلمروها عبارتند از محیط‌های اجتماعی و نمادین در این فصل نشان داده خواهد شد که چگونه مصرف‌کنندگان تحت تأثیر انبوهی از محرک‌های محیط فیزیکی خدمات می‌باشند که دارای معنای اجتماعی،

فرهنگی و روانشناختی بوده و بر رفتارهای نزدیکی و اجتناب تأثیرگذارند. علاوه بر آن، در این فصل نشان داده خواهد شد که چگونه بازیاب‌ها، روانشناسان محیطی و طبیعی، جغرافی‌دانان انسان‌گرا و پژوهشگران سلامت عمومی می‌توانند تأثیرات محرک‌های محیط فیزیکی خدمات بر رفتار انسان را تبیین نمایند.

فصل دهم - در ادبیات تحقیق دو مجموعه متغیر که، بیم و ترس از جرم را تقویت می‌کند، مورد تأکید قرار گرفته است. یک مجموعه شامل عوامل پیش‌بینی‌کننده آن (قربانی شدن و آسیب‌پذیری فیزیکی و اجتماعی) بوده و دیگر مجموعه متشکل از ویژگی‌های محیطی است که در آن افراد زندگی می‌کنند (شهرنشینی، گسترش جرم و ادراک ذهنی اختلالات اجتماعی و فیزیکی در فضای زندگی). هدف اصلی تحقیق، تجزیه و تحلیل نفوذ اعمال شده از طریق این دو مجموعه متغیر بر ترس انحصاری از جرم و دغدغه در مورد جرم به عنوان یک معضل اجتماعی بوده است. نویسندگان تحقیق، تحلیل ثانویه بر روی داده‌های گردآوری شده در ژانویه ۲۰۰۸ را از طریق موسسه رصدگری شمال - جنوب بر روی نمونه شاخص جمعیت بالاتر از ۱۸ سال در پیدمون واقع در شمال غرب ایتالیا انجام دادند. آن‌ها تحلیل چند سطحی را با در نظر گرفتن مجموعه متغیرهایی انجام دادند؛ متغیرهای جمعیت شناختی و قربانی شدن و همچنین گسترش ادراک اختلالات فیزیکی (جسمانی و اجتماعی در سطح فردی، گروهی و ۷۵۰ نفر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. میزان جرایم رسمی و مساحت تحت اقامت، اسخ‌مندان به عنوان متغیرهای سطح شهری تلقی گردیدند (تعداد ۸ نفر). فقط ۲ درصد از ناهمسانی‌ها بر ترس واقعی از جرم در سطح شهری بوده است. ناهمسانی در ترس انتزاعی از جرم در سطح شهری، از لحاظ آماری معنادار نبوده است. از آنجایی که داده‌ها در سطح شهری بوده‌اند، نویسندگان تصمیم گرفتند که تحلیل چندسطحی را برای کنترل ساختار لانه‌ای داده‌ها انجام دهند. شاخص‌های آسیب‌پذیری (جنسیت، سن، تحصیلات) و ادراک اختلالات، از قوی‌ترین عامل‌های پیش‌بینی‌کننده ترس واقعی بودند در حالی که میزان تحصیلات، مؤثرترین عامل پیش‌بینی‌کننده ترس انتزاعی بوده است. به طور خاص در ارتباطات، ویژگی‌های محیطی، ادراک اختلالات جسمانی تأثیرات مثبت بر متغیرهای وابسته داشتند، در حالی که ادراک اختلالات اجتماعی صرفاً تأثیرات مثبت بر ترس از جرم داشته‌اند. تحولات آینده، در تحقیقات جدیدتری مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرند.

فصل یازدهم - انتخاب نوع نظریه و استفاده از آن اصلی‌ترین دغدغه در زمینه تحول روانشناسی محیطی است. از آنجایی که نظریات بسیار توانمندی وجود دارند که می‌توان از آن‌ها در حوزه زیست‌محیطی بهره برد، انتخاب نوع نظریه به شدت بر دانش تجربی جمعی که اساس توسعه و تحول را فراهم می‌آورد، تأثیرگذار است. در این زمینه دو مسأله در خصوص تحولات نظری آینده برای روانشناسی محیطی که از اهمیت یکسانی برخوردارند مورد بحث و بررسی قرار خواهند گرفت.

۱) اصلاح نظریات روانشناختی در حوزه محیط و طراحی، عرضه و توسعه نظریات جدید که مختص روانشناسی محیطی می‌باشند؛

۲) اعتبارسنجی بیرونی نظریات در پروژه‌های اجتماعی.

فصل دوازدهم- پیشرفت‌های چشمگیری در طول ۳۰ سال اخیر در مورد پی‌بردن به رابطه

بین منظرهای طبیعی و سلامت انسان مشاهده شده است. مطالعات صورت گرفته در حوزه روانشناسی محیطی نشان داده‌اند که ویژگی‌های دیداری مناظر از بسیاری جهات بر انسان‌ها تأثیر گذارند، از جمله: کاهش استرس، بهبود توانایی توجه، تسهیل بهبود از بیماری و کمک به آن دسته از تغییرات رفتاری که موجب بهبود خلق و بهزیستی عمومی می‌شوند. تأثیرات از طریق مشاهده منظرهای طبیعی از یک پنجره و یا ایجاد فضای سبز در محیط‌های مسکونی و کاری لحاظ کرده‌اند. در بازنگری‌های دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ به ترکیب انجام شده‌اند به بررسی و ارزیابی شواهد و قراین مربوط به تأثیرات بهداشتی انواع متفاوت منظر و ارزیابی مجموعه‌ای از انواع منظرهایی که در حال حاضر در مطالعات روانشناسی محیطی به کار می‌روند، پرداخته شده است. در روانشناسی محیطی، مطالعات صورت گرفته در خصوص تأثیرات اجتماعی و فرهنگی منظرها به طور سنتی از مجموعه‌ای گسترده از انواع منظرها بهره برده‌اند و صرفاً بر تطبیق محیط‌های شهری و طبیعی تأکید شده است. اطلاعات اندکی در خصوص مؤلفه‌ها و ساختارهای خاص منظر در دست نیست. بندی‌های تطبیقی شهری و طبیعی در اختیار بوده‌اند. به منظور آنکه نتایج بدست آمده در برنامه‌ریزی منظر و طراحی شهری کاربردی‌تر باشند، لازم است که با فراوانی از این گونه دسته‌بندی‌ها مواجه شده و به تبیین وجوه تطبیق طبیعت و شهر بپردازیم. یکی از سؤالات مهم برای تحقیقات آینده عبارت است از این که ویژگی‌های خاص منظر شفابخش کدامند؟ شناسایی این ویژگی‌ها به منظور به کارگیری آن‌ها در طراحی منظر، به عنوان یکی از مهم‌ترین چالش‌های پژوهشی آینده است.

پژوهش‌های گسترده در خصوص اولویت‌های منظر به ارزشمندی زیادی برای انتخابی مرتبط با مؤلفه‌های خاص منظر و انواع خاص آن پرداخته‌اند. ابتدا برخی از محققین به تعیین رابطه بین اولویت‌ها و شفابخشی ادراک شده پرداخته و در برخی مطالعات وجود یک رابطه قوی مورد تأیید قرار گرفته است. نظریات کلیدی در چارچوب پژوهش‌های اولویت منظر، از قبیل ماتریس اولویت کاپلان (۱۹۸۹)، بنا را بر آن گذاشته‌اند که اولویت‌ها با واکنش‌های روانشناختی مثبت در ارتباطند. رفع شکاف بین پژوهش‌های اولویت و پژوهش‌های مربوط به شفابخشی، می‌تواند دانشی در خصوص ویژگی‌ها خاص منظر را ارائه نماید، که تأثیرات مثبت آن بر سلامت انسان را افزایش می‌دهد. با در نظر گرفتن روند جاری تحقیقات در حوزه روانشناسی محیطی، این روابط در دست بررسی می‌باشند. این گونه پژوهش‌ها در راستای طراحی مناظر شفابخش ارزشمند خواهند بود.